

PUOLUSTUSYHTEISTYÖSTÄ SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA AMERIKAN YHDYSVALTOJEN HALLITUKSEN VÄLILLÄ TEHTY SOPIMUS; SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMINEN

Asian tausta

Puolustusyhteistyösopimus syventää ja laajentaa turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä Suomelle keskeisen strategisen liittolaisen, Yhdysvaltojen, kanssa. Sopimus edistää puolustusyhteistyötä kaikissa turvallisuustilanteissa ja edesauttaa Yhdysvaltojen toimintaa Suomen ja Pohjois-Euroopan turvallisuuden vahvistamiseksi. Sopimuksella vahvistetaan Suomen puolustusta mahdollistamalla Yhdysvaltojen maahantulo, läsnäolo, harjoittelu ja puolustusmateriaalin ennakkosijoittaminen Suomessa sopimuksessa sovittavalla tavalla. Sopimuksella luodaan edellytykset operatiiviselle suunnittelulle ja yhteistoiminnalle Suomen ja Yhdysvaltojen välillä myös kriisitilanteissa, ja se edesauttaa alueellisen yhteistyön tiivistämistä muun muassa Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Yhdysvaltojen välillä. Kahdenvälisen yhteistyön tiivistäminen edistää osaltaan myös Naton pelotetta ja puolustusta.

Voimaantulo

Puolustusministeri Antti Häkkinen ja Yhdysvaltojen ulkoministeri Antony Blinken allekirjoittivat sopimuksen 18.12.2023 Yhdysvaltojen Washington DC:ssä.

Sopimuksen 30 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä laskettuna jälkimmäisen sellaisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä. Osapuolten välinen voimaantuloa koskeva noottienvaihto suoritettiin 5.7.2024. Näin ollen sopimus tulee voimaan 1.9.2024.

Puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehty sopimus, sen voimaansaattamislaki (485/2024) ja sopimuksen hyväksymiseen liittyvät lait hyväksyttiin eduskunnassa 1.7.2024 (HE 58/2023 vp; EV 67/2024 vp). Tasavallan presidentti hyväksyi sopimuksen 5.7.2024. Sopimuksesta johtuen ampuma-aselakiin, ulkomaalaislakiin, sotilasajoneuvolakiin, arvonlisäverolakiin, valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin, ajokorttilakiin, sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin, ilmailulakiin, lentoasemaverkosta ja -maksuista annettuun lakiin ja ajoneuvolakiin on tehty muutoksia, jotka hyväksyttiin sopimuksen hyväksymisen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kun sopimus tulee voimaan. Niiden voimaantulosta säädetään siten valtioneuvoston asetuksella.

Säännöskohtaiset perustelut

Puolustusyhteistyösopimuksen voimaansaattamista koskevan ehdotetun asetuksen 1 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että sopimus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen sopimuksen kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen sopimuksen voimaansaattamislain (485/2024) voimaantulosta, ja 4 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Sopimuksen hyväksymiseen liittyvien muiden lakien voimaantuloasetusten ensimmäisissä pykälissä säädetään, että lait tulevat voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024. Asetusten 2 §:t sisältävät asetusten voimaantulosäännöksen.

Laintarkastus

Asetusehdotukset on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Toimivalta

VNOS 3 § 3 kohta.

- 1) Laki puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehdystä sopimuksesta (485/2024) 13 ja 14 §
- 2) Laki ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta (486/2024), voimaantulosäännös
- 3) Laki ulkomaalaislain 40 §:n muuttamisesta (487/2024), voimaantulosäännös
- 4) Laki sotilasajoneuvolain muuttamisesta (488/2024), voimaantulosäännös
- 5) Laki arvonlisäverolain muuttamisesta (489/2024), voimaantulosäännös
- 6) Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (490/2024), voimaantulosäännös
- 7) Laki ajokorttilain 58 a §:n muuttamisesta (491/2024), voimaantulosäännös
- 8) Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (492/2024), voimaantulosäännös
- 9) Laki ilmailulain 112 §:n muuttamisesta (493/2024), voimaantulosäännös
- 10) Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain 8 §:n muuttamisesta (494/2024), voimaantulosäännös
- 11) Laki ajoneuvolain muuttamisesta (495/2024), voimaantulosäännös

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehdystä sopimuksesta sekä asetukset ampuma-aselakiin, ulkomaalaislakiin, sotilasajoneuvolakiin, arvonlisäverolakiin, valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin, ajokorttilakiin, sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin, ilmailulakiin, lentoasemaverkosta ja -maksuista annettuun lakiin ja ajoneuvolakiin tehtyjen muutosten voimaantulosta. Asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024.